

KOLOREKTÁLNÍ KARCINOM – ÚVODEM

Kamil Vysloužil – editor hlavního tématu
I. chirurgická klinika LF UP a FN Olomouc

Onkologie, 2008; 2(1): 8

Od doby prvních dekompresních operací se léčení kolorektálních nádorů dramaticky změnilo. Podobně jako v jiných oborech střídá období stagnace období bouřlivého nadšení a rozvoje. V devatenáctém století se této problematice věnovali hlavně chirurgové a byli již publikovány četné operační postupy, které se zaměřovaly na odstranění nádoru. U nádorů tračníku se jednalo o resekční výkony, u kterých byly v průběhu dalších desetiletí upravovány jen standardy onkochirurgické radikality. Největší pozornost byla dlouhodobě věnována radikální chirurgické léčbě nádorů rekta. Byly propracovány různé operační postupy jak cestou abdominální, tak perineální. Vrcholem tohoto bouřlivého rozvoje oboru je bezesporu práce Ernesta Milese v roce 1908, která vytýčila standardy radikality chirurgické léčby maligních nádorů konečníku. Milesova abdominoperineální amputace rekta byla obecně přijatá a bez větších změn měla až do 60. let dvacátého století výsadní postavení v léčbě maligního nádoru konečníku. Šedesátá až osmdesátá léta 20. století byla ve znamení plejády operačních postupů, které lze

nazvat obdobím sfinkter šetřících operací. Vrcholem tohoto období byly staplery umožňující nízké anastomózy rekta. Tyto převratné změny v chirurgii rekta, respektující onkologická kritéria a zachovávající pasáž per vias naturales, pravděpodobně znamenají limit chirurgických úspěchů v chirurgii nádorů konečníku. V posledním dvacetiletí, které je charakterizováno v onkochirurgii kolorekta jen drobnými korekcemi operační techniky a taktiky, bylo dosaženo minimalizace operační letality a pooperační morbidity. Poslední změny přinesl rozvoj miniinvasivní chirurgie. Běžné jsou transanální resekce tumorů rekta pomocí operačního rektoskopu a také laparoskopická technika se stala součástí kolorektální chirurgie. Současně se však ukázalo, že chirurgická léčba nemůže již radikálněji změnit výsledky léčení těchto nemocných. Současné období je hlavně obdobím intenzivního rozvoje interdisciplinární spolupráce při léčení zhoubných nádorů kolon a rekta. Do popředí se dostává onkologická léčba, která významně zlepšuje výsledky léčení nemocných po radikální operaci tumoru, snižuje počet neresekabilních tumorů a ov-

livňuje léčení kolorektálních metastáz. Významnou roli v komplexní léčbě nádorů kolorekta hrají vyšetřovací metody, které umožňují přesnou diagnostiku, a tak ovlivňují taktiku léčení nemocných. Nelze se tedy divit, že z dnešního pohledu komplexní léčba nádorů kolon a rekta, vyžadující jako základ onkochirurgicky radikální odstranění tumoru, očekává výrazné zlepšení dlouhodobých výsledků od nechirurgických léčebných postupů.

Souhrn problematiky kolorektálního karcinomu, který kolektiv specialistů předkládá, nemá ambice stát se standardou léčení nádorů rekta. Autoři pouze doufají, že kolegyňám a kolegům, kteří se touto problematikou zabývají, dá podněty k zamyšlení, jak dál zlepšovat výsledky léčení tohoto závažného onemocnění.

doc. MUDr. Kamil Vysloužil, CSc.
I. chirurgická klinika LF UP a FN Olomouc
I. P. Pavlova 6, 775 20 Olomouc
e-mail: kamil.vyslouzil@fnol.cz